

Nr 128.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till bidrag till driften av icke statliga skyddshem m. m.; given Stockholms slott den 24 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Forslund.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1939.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Forslund.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkten 81, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till bidrag till driften av icke statliga skyddshem för budgetåret 1939/40 beräkna ett förslagsanslag av 865,000 kronor.

I samma proposition har Kungl. Maj:t, likaledes på min hemställan, å kapitalbudgeten under rubriken fonden för låneunderstöd föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för nämnda budgetår beräkna *dels* till lån till Stockholms stadsmision för inrättande vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen av nya avdelningar ett reservationsanslag av 130,000 kronor, *dels ock* till lån till Stockholms kyrkliga skyddshemsförening för utförande av en vattenanläggning vid skyddshemmet Hornö ett reservationsanslag av 6,000 kronor.

Jag anhåller nu att få till närmare prövning upptaga frågorna om anslag för berörda ändamål, därvid jag kommer att för sig behandla varje särskilt anslag.

Bidrag till driften av icke statliga skyddshem.

Vid 1936 års riksdag beslöts, att ansvaret för skyddshemsverksamheten skulle från och med den 1 januari 1938 i princip övertagas av staten. Därvid avsågs dock icke att helt förstatta verksamheten. Det förutsattes nämligen, att städerna Stockholm och Göteborg själva skulle omhänderhava vården av sina skyddshemselever å för ändamålet upprättade eller anordnade skyddshem. Vidare utgick man från att åtskilliga enskilda sammanslutningar och stiftelser, som tidigare bedrivit skyddshemsverksamhet, skulle fortsätta denna verksamhet, därvid dock verksamheten i vissa fall skulle få avsevärt ändrad karaktär. Av följande sammanställning framgår, med vilka skyddshem man i sistnämnda hänseende räknat.

I. Skyddshem för gossar.

- 1) Det föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina tillhöriga skyddshemmet åkerbrukskolonien *Hall* i Stockholms län,
- 2) Fröbergiska stiftelsens skyddshem å *Norrgård* i Kalmar län,
- 3) Råby räddningsinstitutets skyddshem *Råby* i Malmöhus län, samt
- 4) det stiftelsen Anna Lisa Lidbeck tillhöriga skyddshemmet *Margreterlund* i Skaraborgs län.

II. Skyddshem för flickor.

- 1)—3) Diakonissanstalten Samariterhemmets skyddshem å *Morängen*, Stockholms stadsmissions skyddshem *Skarvik-Tallåsen* och svenska diakonissällskapets skyddshem å *Sjötorp*, samtliga i Stockholms län,
- 4)—5) Stockholms kyrkliga skyddshemsförenings skyddshem å *Hornö* och stiftelsen Drottning Sophias skyddshem *Bistaborg*, båda i Uppsala län,
- 6) Vita Bandets skyddshem å *Håkanstorp* i Södermanlands län,
- 7) svenska diakoniss-sällskapets skyddshem å *Mossebo* i Jönköpings län,
- 8) Göteborgs diakoniss-sällskaps skyddshem å *Härsjögården* i Älvsborgs län, samt
- 9) Vårsta diakonissanstalts skyddshem å *Gälegården* i Västernorrlands län.

Därjämte förutsattes, att följande *fyra skyddshem skulle fortsätta med sin verksamhet under viss kortare tid men därefter nedläggas*. Dessa skyddshem äro:

1) Stockholms läns landstings skyddshem för gossar å *Norrby gård* i Stockholms län,

2) Värmlands läns landstings för flickor avsedda skyddshem *Björkåsen* i Värmlands län,

3) Gävleborgs läns landstings för gossar avsedda skyddshem *Klockarsvedja* i Gävleborgs län, samt

4) Västernorrlands läns landstings för gossar avsedda skyddshem *Boda* i Västernorrlands län.

Grunderna för statsbidrag till driften av de icke statliga skyddshemmen uppdrogos i stort sett vid 1936 års riksdag men jämkades i flera hänseenden genom av 1937 års riksdag fattade beslut. Enligt de sålunda fastställda grunderna skulle huvudregeln vara den, att statsbidrag skulle utgå med 900 kronor för plats och år dock att, därest medeltalet i vederbörande skyddshem fostrade elever överstege platsantalet, för det överskjutande elevantalet skulle utgå ett bidrag av 900 kronor för år och elev. Från angivna regel skulle emellertid gälla flera undantag. Sålunda skulle statsbidrag till Stockholms och Göteborgs skyddshem utgå med 900 kronor för år och elev. Vid skyddshemmet Hornö skulle för envar av 15 platser, avsedda för unga mödrar med barn, utgå ett statsbidrag av 1,200 kronor för år. Vid det för själsligt abnorma gossar avsedda skyddshemmet Hall skulle utgå ett bidrag av 900 kronor för år för envar av 100 platser samt därutöver avlöningsbidrag och hyresbidrag enligt tidigare gällande bestämmelser. Vid det för själsligt abnorma flickor avsedda skyddshemmet Skarvik-Tallåsen skulle statsbidraget utgöra 1,200 kronor för plats och år, dock att för sammanlagt 10 platser vid en planerad observationsavdelning samt en planerad sjuk- och isoleringsavdelning det årliga platsbidraget skulle få utgöra 1,500 kronor. För skyddshemmet Bistaborg — avsett som ungdomshem för flickor — skulle tills vidare statsbidrag utgå i huvudsak enligt tidigare för hemmet fastställda grunder.

Förutom omförmälda, per plats eller elev beräknade bidrag, skulle vidare till vederbörande skyddshem utgå ersättning för anlåtande av biträde av psykiatriskt särskilt skolad läkare, därvid ersättningen skulle utgå med det belopp, som utbetalats till sådan läkare, dock högst 900 kronor för år vid skol- och yrkeshem i Stockholm, högst 600 kronor vid övriga skol- och yrkeshem samt högst 400 kronor vid andra skyddshem.

Därjämte skulle ersättning utgå för vissa kostnader för från skyddshemmen utackorderade eller villkorligt utskrivna elever.

Vidare skulle för vart och ett av skyddshemmen för flickor — med undantag av Bistaborg och Björkåsen — för underhåll av skyddshemmets byggnader utgå ett årligt statsbidrag av två procent å byggnadernas värde.

Vid 1938 års riksdag beslöts, att vid skyddshemmet Bistaborg statsbidrag skulle utgå enligt nya grunder. Beslutet innebar, att vid skyddshemmet skulle utgå statsbidrag med 1,200 kronor för plats och år dock att, därest medel-

talet i skyddshemmet fostrade elever överstege platsantalet, för det över-skjutande elevantalet skulle utgå ett bidrag av 1,200 kronor för år och elev. Härutöver skulle för varje i hemmet fostrad elev utgå ett årligt statsbidrag av 300 kronor. Staten skulle vidare betala ett underhållsbidrag av två procent å byggnadernas värde. Slutligen skulle av statsmedel utgå visst beklädnadsbidrag ävensom viss ersättning för utackorderade och villkorligt utskrivna elever samt för anlitande av biträde av psykiatriskt särskilt skolad läkare.

För bestridande av här omförmälda bidrag har för budgetåret 1938/39 under rubriken bidrag till driften av icke statliga skyddshem anvisats ett förslagsanslag av 975,000 kronor. Under år 1938 hava med samtliga här omförmälda sammanslutningar och stiftelser träffats avtal rörande drivande av skyddshemsverksamhet vid respektive skyddshem, därvid intagits föreskrifter om statsbidrag till verksamheten i överensstämmelse med de grunder, som godkänts av riksdagen. Dylika avtal hava jämväl träffats med städerna Stockholm och Göteborg.

Avtalen, som alla trätt i tillämpning från och med den 1 januari 1938, gälla i allmänhet för en tid av fem år. Undantag i detta avseende utgöra bland annat avtalen rörande skyddshemmen Norrby gård, Björkåsen, Klockarsvedja och Boda, vilka skyddshem redan från början varit avsedda att efter kortare tid nedläggas. Sålunda hava avtalen rörande skyddshemmen Björkåsen och Klockarsvedja redan upphört att gälla, medan avtalen rörande skyddshemmen Norrby gård och Boda skola upphöra att gälla senast den 31 december 1939.

Även avtalet rörande skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall har en mycket begränsad giltighetstid. Enligt beslut av 1938 års riksdag skall åkerbrukskolonien Hall förvärfvas av statsverket för att sedermera användas för fångvårdens räkning och i samband därmed kommer skyddshemsverksamheten att upphöra. Vid den tidpunkt, då beslut fattades om att statsverket skulle övertaga kolonien Hall, räknade man med att övertagandet skulle äga rum inom en nära framtid, dock tidigast den 1 januari 1940.

Vad angår avtalsfrågan rörande skyddshemmet Norrgård är att märka, att denna fråga ännu icke är slutgiltigt ordnad. Till detta spörsmål återkommer jag i det följande.

I skrivelse den 31 augusti 1938 har *socialstyrelsen* framlagt beräkningar rörande anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1939/40.

Styrelsen anför däri, att, enligt vad infortrade uppgifter givit vid handen, det genomsnittliga elevantalet vid städerna Stockholms och Göteborgs skyddshem kunde beräknas till 210. Driftbidraget för eleverna vid dessa skyddshem kunde alltså antagas komma att uppgå till (210×900) 189,000 kronor.

Vad angår bidragen till skyddshem, tillhörande enskilda sammanslutningar och stiftelser beräknar styrelsen de per plats och år utgående bidragen vid dessa skyddshem på sätt framgår av följande tablå.

Skyddshem	Platsantal	Bidrag för plats och år kr.	Belopp kr.
Hall	100	900	45,000
Råby	50	900	45,000
Margretelund	30	900	27,000
Morängen	19	900	17,100
Skarvik-Tallåsen	70	1,200	84,000
»	10	1,500	15,000
Sjötorp	25	900	22,500
Bistaborg	36	1,200	43,200
Hornö	18	900	16,200
»	15	1,200	18,000
Håkanstorp	18	900	16,200
Mossebo	18	900	16,200
Härsjögården	25	900	22,500
Gälegården	50	900	45,000
Norrby	35	900	15.750
		<hr/>	
		Summa kronor	448,650

Styrelsen anmärker, att styrelsen vid uppgörande av dessa beräkningar utgått från att skyddshemmen Hall och Norrby allenast skulle vara i verksamhet under halva nästa budgetår samt att skyddshemmen Björkåsen, Klockarsvedja och Boda skulle komma att nedläggas inom sådan tidrymd, att bidrag till dessa hem icke skulle ifrågakomma under nästa budgetår.

Utgifterna för det särskilda bidrag av 300 kronor per elev, som utgår vid skyddshemmet Bistaborg, samt för det beklädnadsbidrag, som jämväl utgår vid nämnda skyddshem, beräknar styrelsen till sammanlagt 14,400 kronor.

Till skyddshemmet Hall utgår för närvarande — förutom berörda platsbidrag — dels ett hyresbidrag av 36,750 kronor för år, dels ock ett avlöningsbidrag av 28,500 kronor för år. Med utgångspunkt härifrån och under hänsynstagande till att dessa bidrag utbetalas kvartalsvis i efterskott uppskattar socialstyrelsen för nästa budgetår platsbidraget till 27,563 kronor och avlöningsbidraget till 21,375 kronor.

Kostnaderna för bidrag till underhåll av byggnader vid skyddshemmen Morängen, Skarvik-Tallåsen, Sjötorp, Bistaborg, Hornö, Håkanstorp, Mossebo, Härsjögården och Gälegården beräknar socialstyrelsen i överensstämmelse med förut angivna grunder för dessa bidrag till sammanlagt 35,780 kronor.

Beträffande kostnaderna för ersättning för anlitande av biträde av psykiatriskt särskilt skolad läkare anför styrelsen följande.

Enligt för närvarande tillämpade grunder utginge som regel dylik ersättning med högst 600 kronor för år vid de kombinerade skol- och yrkeshemmen samt med högst 400 kronor för år vid andra skyddshem. Det hade emellertid

visat sig, att de verkliga kostnaderna för den psykiatriska vården vore lika höga vid de två för flickor avsedda hem, vilka samtidigt vore skolhem och hemsolor, som vid de kombinerade skol- och yrkeshemmen. Även vid de kombinerade flickhemmen borde därför ersättningen få utgå med högst 600 kronor för år. Därest grunderna för ifrågavarande ersättning jämkades på förslaget sätt, kunde nu berörda utgifter uppskattas till 8,300 kronor.

För ersättningar för utackorderade elever beräknar socialstyrelsen ett belopp av 5,000 kronor, medan styrelsen uppskattar utgifterna för ersättningar för villkorligt utskrivna elever till 85,000 kronor. Styrelsen påpekar, att styrelsen vid beräkning av sistnämnda utgifter förutsatt, att vid nedläggandet av skyddshemmet Hall ansvaret för de från Hall villkorligt utskrivna eleverna till större delen skulle överflyttas å den nya statliga anstalt för själsligt abnorma skyddshemselever, vilken enligt beslut av 1938 års riksdag skulle uppföras å kronoegendomen Lövsta.

Det sammanlagda medelsbehovet under nästa budgetår för här angivna ändamål har alltså av socialstyrelsen beräknats till (189,000 + 448,650 + 14,400 + 27,563 + 21,375 + 35,780 + 8,300 + 5,000 + 85,000) 835,068 kronor eller i avrundat tal 835,000 kronor.

Jag torde härefter få anmäla *en av föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina gjord framställning om tillfälligt driftbidrag* för upprätthållande av verksamheten vid *skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall* under det senare halvåret 1939.

Föreningen har i denna framställning beräknat skyddshemmets utgifter och inkomster under nämnda tid på sätt framgår av följande *förslag till utgifts- och inkomststat*.

Utgifter.	Kronor.
Avlöningar (inklusive dyrtidstillägg och tillfällig löneförstärkning) ...	52,250
Omkostnader för styrelse, revision m. m.	2,000
Pensionsavgifter	1,400
Pensioner	1,500
Byggnader	500
Inventarier	500
Utspisning	12,450
Bränsle och lyse	10,000
Beklädnad (inom anstalten)	2,000
Beklädnad och utrustning m. m. vid villkorlig utskrivning och utackordering	4,000
Renhållning	1,500
Hälso- och sjukvård	2,000
Flitpengar till eleverna	1,250
Försäkringar	600
Utgifter för bokslut m. m.	1,500
Allmänna omkostnader	9,275
Räntor å statslån	16,250
<hr style="width: 50%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> Säger utgifter kronor 118,975	

Inkomster.	Kr.	Kr.
Befattningshavares pensionsavgifter	—	840
Ersättning för personalbostäder	—	5,500
Överskott å jordbruket	—	10,000
Diverse inkomster	—	720
Elevavgifter från kommuner:		
80 elever à 150 kronor	12,000	
avgifter under villkorlig utskrivning och utackordering	800	
beklädnadsbidrag	3,000	15,800
Statliga skyddshemsavgifter:		
fast avgift	45,000	
för elever under villkorlig utskrivning och utackordering ...	300	45,300
Övriga bidrag av staten:		
avlöningsbidrag	14,340	
hyresbidrag	18,375	32,715
Underskott	—	8,100
Säger inkomster kronor		118,975

Föreningen, som i sina kalkyler utgått från att verksamheten vid Hall skulle komma att nedläggas den 31 december 1939, har till motivering av vissa av de i stafförslaget upptagna posterna anfört följande.

Utgifterna för beklädnad och utrustning m. m. vid villkorlig utskrivning och utackordering, vilka utgifter för budgetåret 1938/39 beräknats till 6,000 kronor, hade för det senare halvåret 1939 upptagits till det jämförelsevis höga beloppet av 4,000 kronor. Detta sammanhängde med att före avslutandet av verksamheten å Hall en utplacering av elever torde komma att äga rum i större utsträckning än som eljest skolat ske.

Vidare hade upptagits en särskild post å 1,500 kronor till utgifter för bokslut m. m. Bokslutet för ifrågasvarande halvår kunde nämligen icke uppgöras, förrän efter halvårets utgång, varför särskild person måste anställas för ändamålet.

Beträffande inkomsterna ville föreningen påpeka, att överskottet å jordbruket, som för budgetåret 1938/39 beräknats till 25,000 kronor, för nu avsedda halvår blott beräknats till 10,000 kronor. Detta hade sin grund däri, att någon skogsavverkning icke kunde äga rum under nämnda halvår och att således icke vore att räkna med någon inkomst av dylik avverkning.

Föreningen framhåller vidare, att föreningen vid uppgörande av stafförslaget icke räknat med sådana utgifter, som kunde uppkomma därigenom att vissa befattningshavare vid Hall förflyttades till andra anstalter. Föreningen har nämligen utgått från, att det komme att åläggas de anstalter, vilka övertog befattningshavarna, att också bestrida kostnaderna för deras förflyttning. Föreningen anför också, att föreningen icke räknat med några kostnader för överförande av elever från Hall till andra anstalter, enär föreningen ansett, att dylika kostnader borde bestridas av de anstalter, till vilka eleverna överflyttades.

Föreningen förklarar, att föreningen saknade alla medel för täckande av den brist å 8,100 kronor, som kunde beräknas uppkomma för ifrågasvarande

tid. På grund härav hemställer föreningen, att för berörda tid få komma i åtnjutande av ett tillfälligt driftbidrag å nämnda belopp.

Över föreningens framställning hava utlåtanden avgivits av socialstyrelsen den 10 november 1938 och av statskontoret den 18 januari 1939.

Socialstyrelsen anser, att föreningen beräknat utgifterna onödigt högt. Häröfver uttalar sig styrelsen närmare på följande sätt.

Posten till beklädnad och utrustning m. m. till villkorlig utskrivning och utackordering syntes icke behöva upptagas till högre belopp än 3,000 kronor, motsvarande 6,000 kronor för år. Det vore nämligen icke att antaga, att avvecklandet av den nuvarande verksamheten å Hall skulle komma att — på sätt föreningen tänkt sig — medföra någon nämnvärt ökad utplacering av elever, eftersom vid tidpunkten för avvecklandet nya hem komme att stå färdiga att övertaga eleverna vid Hall.

Vad anginge kostnaderna för uppgörande av bokslut m. m. hade styrelsen inhämtat, att arbetet med bokslutet icke kunde beräknas sysselsätta en bokförare under längre tid än en månad. Då den bokförare, som å skyddshemmet vore sysselsatt med liknande arbete, åtnjöte en lön av omkring 300 kronor i månaden, funne styrelsen, att ifrågavarande kostnader icke behöfde uppskattas till mer än 500 kronor.

För allmänna omkostnader hade föreningen upptagit ett belopp av 9,275 kronor. Enligt styrelsens mening kunde beloppet nedsättas till 8,575 kronor.

Styrelsen ville angående utgiftsstaten i dess helhet framhålla, att i den nu framlagda budgeten för skyddshemmets sista verksamhetstid, den omständigheten icke syntes hava blivit föremål för tillräckligt beaktande, att utgiftsstaten märkbart borde kunna lättas därigenom, att någon förnyelse i större skala av hemmets förnödenheter icke behöfde ifrågakomma. Styrelsen hade icke ansett sig böra taga hänsyn därtill vid beräkningen av respektive utgiftsbelopp för ifrågavarande tid, men styrelsen önskade likväl understryka, att sagda förhållande otvivelaktigt utgjorde en tillgång, som lämpligen kunde tjäna som motvikt mot oförutsedda utgifter.

De sammanlagda utgifterna hava av styrelsen uppskattats till 115,775 kronor. Styrelsen har därvid i likhet med föreningen icke räknat med några utgifter för förflyttning från skyddshemmet av personal och elever. Styrelsen anför, att det ännu icke syntes vara slutgiltigt avgjort, vem som skulle bestrida dessa kostnader, men att det icke syntes vara att förvänta, att föreningen komme att betungas med några mera avsevärda utgifter för sådana kostnader.

Föreningens inkomster under ifrågavarande tid uppskattar socialstyrelsen till 112,255 kronor, medan föreningen uppskattat inkomsterna till 110,875 kronor. Huvuddelen av ökningen i förhållande till föreningens beräkning faller därvid å posten till ersättning för personalbostäder, som av styrelsen uppräknats från 5,500 kronor till 6,700 kronor. Styrelsen hänvisar i denna del till att, enligt vad styrelsen inhämtat, fångvårdsstyrelsen av föreningen förhyrt den s. k. Hågakolonien vid Hall för att därstädes tillfälligt placera personer, vilka ådömts ungdomsfängelse, och att detta komme att för föreningen medföra ökning av inkomsterna å berörda post.

Socialstyrelsen har alltså beräknat den brist, som kunde uppkomma vid Hall under det senare halvåret 1939, till (115,775 — 112,255) 3,520 kronor eller i runt tal 3,500 kronor.

Rörande sättet för täckande av omförmälda brist har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Därest vid den ekonomiska uppgörelse, som komme att äga rum, då åkerbrukskolonien Hall efter avslutad skyddshemsverksamhet tillträdde av staten, samma principer tillämpades som kommit till användning vid statens inköp av skyddshemsegendomar, komme föreningen att tillerkännas ersättning för vissa vid statens tillträde å skyddshemmet befintliga förråd m. m. Det ersättningsbelopp, som därvid torde komma att utgå till föreningen, kunde beräknas avsevärt överstiga 3,500 kronor. Då inneliggande förråd anskaffats under den tid, skyddshemsverksamheten bedrivits, och staten till största delen bekostat driften vid hemmet, syntes det styrelsen skäligt, att ifrågavarande ersättningsbelopp i första hand användes för täckande av den under halvåret uppkomna bristen.

Styrelsen ansåge sig därför böra tillstyrka ett tillfälligt driftbidrag av 3,500 kronor allenast under den förutsättningen, att omförmälda inlösningsförfarande icke komme till användning.

Statskontoret, som anser föreningen vara för ifrågavarande tid i behov av ett tillfälligt driftbidrag av 3,500 kronor, framhåller med anledning av socialstyrelsens uttalanden i ämnet, att behov av detta bidrag uppkomme redan under hösten 1939, under det att frågan om eventuell inlösen av kvarvarande förråd å skyddshemmet torde komma att upptagas först i samband med hemmets övertagande av staten den 1 januari 1940. Statskontoret har därför föreslagit, att föreningen måtte tillerkännas berörda bidrag för halvåret 1939, men att såsom villkor för bidragets åtnjutande skulle föreskrivas, att detsamma skulle gå i avräkning å det ersättningsbelopp, som föreningen kunde bli tillerkänd för inlösta förnödenheter vid statens övertagande av skyddshemmet.

Statskontoret tillägger, att bidraget syntes böra utgå från det anslag till driften av icke statliga skyddshem, som kunde bli av riksdagen beviljat för budgetåret 1939/40.

Förut har jag antytt, att *frågan om avtal rörande skyddshem å Norrgård* ännu icke blivit definitivt ordnad. Jag går nu att lämna en närmare redogörelse rörande denna frågas läge.

Fröbergiska stiftelsen i Kalmar har under åtskilliga år bedrivit skyddshemsverksamhet för gossar å den stiftelsen tillhöriga egendomen Norrgård. Av statsmakterna har förutsatts, att ett skolhem för gossar å egendomen Norrgård skulle ingå i den nya skyddshemsorganisationen. Därvid räknades med att stiftelsen skulle uppföra en ny skolhemsbyggnad å egendomen, varefter den äldre skolhemsbyggnaden därstädes skulle tagas i anspråk för annat ändamål.

Den 11 februari 1938 fastställde Kungl. Maj:t avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Fröbergiska stiftelsen avseende verksamheten vid skyddshemmet Norrgård. Detta avtal innehöll bland annat följande bestämmelser.

Stiftelsen förband sig att å skyddshemmet Norrgård från och med den 1 januari 1938 till och med den 30 juni 1938 eller — för den händelse stiftelsen fattade beslut om uppförande av ny skolhemsbyggnad — intill dess sådan byggnad uppförts och efter avsyning tagits i bruk, bedriva skyddshemsverksamhet i enlighet med de bestämmelser, som i Kungl. Maj:ts stadga för skyddshemmen meddelats för skolhem för gossar.

Stiftelsen åtog sig att före den 1 april 1938 besluta, huruvida ny skolhemsbyggnad skulle uppföras å skyddshemsfastigheten.

Under förutsättning att ny skolhemsbyggnad skulle uppföras å skyddshemsfastigheten, förband sig stiftelsen att senast den 1 juli 1939 hava uppfört denna byggnad, ävensom att från den dag, då byggnaden efter avsyning tagits i bruk, där mottaga högst 25 gossar.

Om ny skolhemsbyggnad uppfördes, skulle, sedan denna byggnad tagits i bruk, den ursprungliga skolhemsbyggnaden icke vidare användas för sitt dittillsvarande ändamål.

Därest icke beslut fattades om uppförande av ny skolhemsbyggnad, skulle skyddshemsverksamheten å Norrgård avvecklas. För sådant ändamål skulle å skyddshemmet kvarvarande elever efter hand villkorligt eller slutligt utskrivnas eller överflyttas till andra skyddshem, så att verksamheten å själva skyddshemmet kunde upphöra senast den 30 juni 1938.

Stiftelsen skulle för varje under tiden 1 januari—30 juni 1938 i skyddshemmet fostrad elev erhålla ett statsbidrag av 900 kronor för år.

Därest beslut fattats om uppförande av ny skolhemsbyggnad, skulle stiftelsen för tiden från och med den 1 juli 1938 erhålla statsbidrag enligt följande grunder:

a) För envar av 25 platser i den ursprungliga skolhemsbyggnaden skulle, så länge den användes för sitt dittillsvarande ändamål, utgå bidrag av 900 kronor för år.

b) Sedan den under a) omnämnda byggnaden upphört att användas för sitt dittillsvarande ändamål samt den nya skolhemsbyggnaden tagits i bruk, skulle — i stället för under a) angivet bidrag — för envar av 25 platser i den nya byggnaden utgå ett bidrag av 900 kronor för år.

c) Skulle under något år medeltalet i skyddshemmet fostrade elever överstiga 25, skulle för det överskjutande elevantalet utgå ett statsbidrag av 900 kronor för år och elev.

Enligt avtalet skulle vidare stiftelsen äga rätt att uppbära viss ersättning för utackorderade och villkorligt utskrivna elever samt för anlåtande av biträde av psykiatriskt skolad läkare.

Den 1 mars 1938 beslöt *Fröbergsska stiftelsen* att icke efter den 1 juli 1938 ägna sig åt skyddshemsverksamhet och att alltså icke uppföra den i förenämnda avtal avsedda nya skolhemsbyggnaden. Anledningen till beslutet var den, att stiftelsen ansåg bestämmelserna i det ingångna avtalet alltför ofördelaktiga för stiftelsen.

Med anledning av en av skyddshemsinspektören gjord framställning beslöt stiftelsen emellertid den 8 juni 1938 att inleda nya underhandlingar med staten angående uppförande av skolhemsbyggnad å Norrgård på för stiftelsen förmånligare villkor än de tidigare avtalade. Samtidigt beslöt stiftelsen att i avbidan på utgången av dylika förhandlingar fortsätta sin dittillsvarande verksamhet.

Genom beslut den 30 juni 1938 förordnade härefter *Kungl. Maj:t*, att de bestämmelser i avtalet den 11 februari 1938, vilka avsåge verksamheten vid skyddshemmet Norrgård under första halvåret 1938, tills vidare alltjämt skulle äga giltighet, intill dess förhandlingar om preliminärt avtal mellan *Kungl. Maj:t* och kronan samt stiftelsen beträffande fortsatt skyddshemsverksamhet vid Norrgård slutförts.

Inom socialdepartementet har härefter utarbetats ett förslag till nytt avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt stiftelsen rörande stiftelsens skyddshemsverksamhet. Av förslaget må här återgivas följande delar.

1. Stiftelsen förbinder sig att å plats och enligt plan, som Kungl. Maj:t för ändamålet godkänner, senast den 1 juli 1940 hava uppfört en ny skolhemsbyggnad samt att från den dag, då denna byggnad efter avsyning tagits i bruk, där mottaga högst 25 sådana gossar, som enligt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts stadga för skyddshemmen finnas böra överlämnas till skolhemmet.

2. Stiftelsen förbinder sig därjämte att, intill dess ny skolhemsbyggnad uppförts och efter avsyning tagits i bruk, å sitt skyddshem Norrgård i Kalmar bedriva skyddshemsverksamhet i enlighet med de bestämmelser, som i skyddshemsstadgan meddelats för skolhem för gossar.

3. Stiftelsen erhåller, där ej annat följer av för stiftelsen gällande donationsbestämmelser, för varje i skyddshemmet fostrad samt för varje därifrån utackorderad eller villkorligt utskrivnen elev av vederbörande barnavårdsnämnd skyddshemsavgift och beklädnadsbidrag med belopp och i den ordning, som angives i 15 § skyddshemsstadgan.

4. Sedan den nya skolhemsbyggnaden tagits i bruk för sitt ändamål skola från och med den dag, socialstyrelsen närmare bestämmer, av statsmedel utgå bidrag och ersättningar enligt följande grunder:

a) För underhåll av skolhemsbyggnaden erhåller stiftelsen ett årligt bidrag av två procent å byggnadskostnaderna, därvid beloppet av dessa kostnader skall bestämmas av socialstyrelsen, sedan till riktigheten styrkta räkenskaper över desamma blivit av styrelsen granskade.

b) För envar av 25 platser i det nya skolhemmet erhåller stiftelsen ett bidrag av 900 kronor för år. Skulle under något år medeltalet i skolhemmet fostrade elever överstiga 25, utgår även för det överskjutande elevantalet ett bidrag av 900 kronor för år och elev.

c) För utackorderad och för villkorligt utskrivnen elev äger stiftelsen uppbära ersättning med det belopp, varmed skyddshemmets kostnader överstigit den stadgade skyddshemsavgiften, dock att sammanlagda beloppet av sådan avgift och ersättning i intet fall får uppgå till mer än 600 kronor för år.

d) För anlåtande av biträde av psykiatriskt särskilt skolad läkare erhåller stiftelsen ersättning med det belopp, som stiftelsen visar sig hava utbetalat till sådan läkare, dock högst 400 kronor för år.

5. Från och med den dag, detta avtal godkännes av stiftelsens styrelse, och intill den i punkten 4 avsedda dagen erhåller stiftelsen för verksamheten vid det nuvarande skolhemmet av statsmedel bidrag och ersättningar enligt de i nämnda punkt under b)—d) meddelade bestämmelserna.

6. Har stiftelsen, sedan detta avtal av stiftelsens styrelse godkänts, under någon avtalsperiod för skyddshemsverksamhetens bedrivande av egna medel utgivit mer än i genomsnitt 10,000 kronor för år, erhåller stiftelsen av statsmedel ersättning för det överskjutande beloppet. Förutsättning för erhållande av sådan ersättning skall vara beträffande tiden från och med den 1 januari 1939, att de gjorda utbetalningarna stå i överensstämmelse med av socialstyrelsen på förhand för varje verksamhetsår godkända stater för skyddshemmet, och beträffande tiden före nämnda dag, att utbetalningarna stå i överensstämmelse med stater, mot vilka socialstyrelsen förklarar sig icke hava något att erinra.

Det åligger stiftelsens styrelse att före den 1 november varje år till socialstyrelsen inkomma med förslag till stater för skyddshemmet för påföljande verksamhetsår. Vid insändandet av sådant förslag för år 1939 skola de för år 1938 för skyddshemmet gällande staterna bifogas.

7. De under punkterna 4—6 omförmälda, av statsmedel utgående bidrag och ersättningar utbetalas efter ansökning i den ordning, som föreskrives i 49 § 2 mom. skyddshemsstadgan, den i punkten 6 omförmälda ersättningen dock endast för varje avtalsperiod.

8. Stiftelsen förpliktar sig att hålla skyddshemmets lokaler i ändamålsenligt skick. Skyddshemmets såväl fasta som lösa egendom skall genom stiftelsens försorg vara till betryggande belopp försäkrad mot brandskada.

9. Verksamheten vid skyddshemmet skall tills vidare till och med den 30 juni 1939 ledas av den styrelse, som utsetts enligt bestämmelserna i det av Kungl. Maj:t den 15 mars 1929 för stiftelsen och skyddshemmet fastställda reglementet, vilken styrelse, för den händelse så erfordras, må kompletteras enligt de bestämmelser, som meddelats i nämnda reglemente.

Före den 1 juli 1939 skall ny styrelse för skyddshemmet utses för tiden från och med nämnda dag. Denna styrelse skall bestå av ordförande och två andra ledamöter, av vilka ordföranden och en annan ledamot utses av Kungl. Maj:t, medan den återstående ledamoten utses av stiftelsens styrelse. Styrelse för skyddshemmet utses första gången för tiden 1 juli 1939—31 december 1942 samt därefter, om avtalet jämlikt punkten 14 förnyas, för en tid av fem år.

14. Detta avtal gäller från och med den dag detsamma av stiftelsens styrelse godkänts, till och med den 31 december 1942. Uppsäges icke avtalet senast ett år före avtalstidens utgång, skall det anses förnyat för ytterligare fem år.

15. Därest detta avtal skulle upphöra att gälla, utan att nytt avtal träffas mellan staten och stiftelsen rörande användningen av skolhemsbyggnaden, skola följande bestämmelser lända till efterrättelse:

Uppsäges avtalet från statens sida, skall, om stiftelsen så fordrar, staten vara skyldig att *antingen* mot skäligen ersättning övertaga det nya skolhemmets fastighet med byggnad och inventarier, under villkor att fastigheten icke besväras av inteckning, *eller ock* ersätta stiftelsen för de efter skolhemsbyggnadens färdigställande och godkännande annorledes än med statsmedel därå enligt av Kungl. Maj:t godkända ritningar verkställda om- eller tillbyggnadsarbeten eller i samråd med och efter godkännande av skyddshemsinspektören eller annan av Kungl. Maj:t utsedd representant för staten nedlagda förbättringar.

Kan överenskommelse icke träffas om beloppet av sådan ersättning, som i nästföregående stycke avses, skall beloppet bestämmas av tre gode män i den ordning, lagen om skiljemän föreskriver. Därest staten övertager skolhemsfastigheten, skall emellertid ersättning utgå med ett belopp minst motsvarande vad stiftelsen av egna medel använt för skolhemmets inrättande eller för verkställande å detsamma av om- eller tillbyggnadsarbeten eller för därå nedlagda förbättringar, allt under förutsättning att arbetena verkställts enligt av Kungl. Maj:t godkända ritningar eller i samråd med och efter godkännande av skyddshemsinspektören eller annan av Kungl. Maj:t utsedd representant.

16. I och med detta avtals ikraftträdande upphör det av Kungl. Maj:t den 11 februari 1938 fastställda avtalet mellan Kungl. Maj:t och kronan samt stiftelsen att gälla.

Stiftelsen har den 28 oktober 1938 för sin del godkänt ifrågavarande förslag. Stiftelsen har emellertid ifrågasatt, huruvida icke möjligen det belopp, som enligt punkt 6 i avtalsförslaget under vissa förutsättningar skulle gäldas av statsmedel, kunde under den tid, som åtginge, innan den nya skolhemsbyggnaden kunde tagas i bruk, utbetalas varje år.

Socialstyrelsen, som den 31 januari 1939 yttrat sig över förslaget, har på en punkt förordat en mindre jämkning i detsamma, men i övrigt till alla delar

tillstyrkt förslaget. Rörande det av stiftelsen ifrågasatta sättet för utbetalning av det statsbidrag, som avses i punkten 6, uttalar styrelsen, att styrelsen funne detta utbetalningssätt mindre ändamålsenligt än det i punkten 7 av förslaget angivna förfaringssättet samt att stiftelsens ekonomiska ställning icke syntes nödvändigöra bidragets erläggande i form av årliga utbetalningar.

Vad först beträffar grunderna för bidrag till driften av icke statliga skyddshem har jag icke något att erinra mot socialstyrelsens förslag, att ersättningen för anlitande av biträde av psykiatriskt skolad läkare må vid skyddshem, som omfattar såväl skolhem för flickor som hemskola, utgå med högst 600 kronor för år.

Departements-
chefen.

Med anledning av den av föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina gjorda framställningen om *tillfälligt driftbidrag för upprätthållande av verksamheten vid skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall under det senare halvåret 1939* anser jag mig böra förorda, att föreningen kommer i åtnjutande av ett dylikt bidrag. I betraktande av vad socialstyrelsen i ämnet anfört, synes bidraget emellertid kunna begränsas till 3,500 kronor. Lika med statskontoret finner jag vidare, att såsom villkor för bidragets uppbärande bör föreskrivas, att detsamma skall gå i avräkning å det ersättningsbelopp, vilket kan bliva tillerkänt föreningen för förnödenheter, som vid statens övertagande av skyddshemmet må komma att inlösas av statsverket. Statsbidraget bör givetvis gäldas från det här behandlade anslaget.

Vidkommande härefter det föreliggande *avtalsförslaget rörande Fröbergiska stiftelsens i Kalmar skyddshemsverksamhet* skiljer sig detta förslag från det i februari 1938 ingångna avtalet — bortsett därifrån att stiftelsen i nämnda avtal icke förpliktade sig att uppföra ny skolhemsbyggnad — framför allt i två hänseenden. Sälunda skall enligt avtalsförslaget stiftelsen för underhåll av skolhemsbyggnaden erhålla ett årligt bidrag av två procent å byggnadskostnaderna. Vidare skall enligt förslaget statsverket åtaga sig att, därest stiftelsen under någon avtalsperiod av egna medel utgivit mer än 10,000 kronor för år, lämna stiftelsen ersättning för det överskjutande beloppet.

Båda de föreslagna bestämmelserna, vilka helt sakna motsvarighet i det tidigare avtalet och vilkas godkännande givetvis för stiftelsen skulle innebära en betydande förmån, hava tillkommit på yrkande av stiftelsen, som endast på angivna villkor velat åtaga sig att uppföra nytt skolhem och där fortsätta den hittills bedrivna verksamheten. Vad det förra stadgandet beträffar överensstämmelse detsamma med vad som redan gäller med avseende å ett flertal andra skyddshem. Den senare bestämmelsen har tillkommit i syfte att garantera stiftelsen, att dess framtida kostnader för skyddshemsverksamheten skola kunna hålla sig inom en viss, på förhand angiven ram.

Då det visat sig, att det för skyddshemsverksamheten skulle medföra betydande olägenheter, om det planerade nya skolhemmet å Norrgård icke skulle komma till stånd och ett godkännande av de statsbidragsgrunder, som innehållas i avtalsförslaget, icke för statsverket torde komma att medföra några större utgifter utöver de tidigare beräknade, får jag förorda, att avtal med

stiftelsen träffas i enlighet med dessa grunder. Det nya avtalet, som jämväl i övrigt bör i huvudsak överensstämma med avtalsförslaget, lärer böra gälla från och med den 28 oktober 1938, vilken dag — såsom förut nämnts — stiftelsen godkände sagda förslag.

Vidkommande härefter frågan om anslagsbehovet för nästa budgetår vill jag framhålla, att det knappast låter sig göra att beräkna detsamma med någon större grad av exakthet, bland annat av det skäl, att beträffande flera av skyddshemmen säker kännedom saknas rörande den tid, under vilken de komma att vara i verksamhet, och det platsantal, för vilket statsbidrag kan komma att utgå. Emellertid torde utgifterna kunna uppskattas med utgångspunkt från det belopp av 835,000 kronor, varmed socialstyrelsen räknat i sin skrivelse i ämnet den 31 augusti 1938. Då socialstyrelsen i denna skrivelse — med hänsyn till då ännu pågående avtalsförhandlingar med Fröbergiska stiftelsen i Kalmar — icke räknat med något statsbidrag för verksamheten vid skyddshemmet Norrgård, måste till nämnda belopp läggas det statsbidrag, vilket för nästa budgetår är att beräkna för sagda skyddshem. Jag uppskattar detta bidrag till omkring 23,000 kronor. Vidare tillkommer det av mig förut förordade tillfälliga driftbidraget av 3,500 kronor för verksamheten vid skyddshemmet Hall. De totala utgifterna kunna alltså uppskattas till (835,000 + 23,000 + 3,500) 861,500 kronor eller i avrundat tal 860,000 kronor. Anslaget till bidrag till driften av icke statliga skyddshem lärer således för nästa budgetår böra upptagas till sistnämnda belopp.

Lån till Stockholms stadsmission för inrättande vid skyddshemmet Skarvik—Tallåsen av nya avdelningar.

Jämlikt beslut av 1926, 1928 och 1930 års riksdagar har Stockholms stadsmission erhållit lån å sammanlagt 255,000 kronor för uppförande respektive utvidgande av ett skyddshem för flickor. Skyddshemmet, som benämnes Skarvik-Tallåsen, är uppfört å fastigheterna 0.080 mantal Edesta nr 3 litt Cd (3⁵) samt 0.035 mantal Edesta nr 3 litt. Ce (3⁶) i Vårdinge socken av Stockholms län och för närvarande avsett för vård av 50 själsligt abnorma eller kroppsligt sjuka flickor. Enligt de avtal, som den 26 november 1926, den 1 juni 1928 och den 3 juli 1930, träffats mellan Kungl. Maj:t och kronan samt stadsmissionen, ävensom enligt ett Kungl. Maj:ts beslut den 18 mars 1932 har stadsmissionen till säkerhet för lånen lämnat inteckningar i nämnda fastigheter å tillhopa 245,000 kronor.

I skrivelse den 16 november 1936 anhöll *Stockholms stadsmission* — under hänvisning till en preliminärt uppgjord byggnadsplan med därtill hörande approximativa kostnadsberäkningar — att för inrättande av nya avdelningar vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen måtte ställas till stadsmissionens förfogande ett räntefritt lån av 355,000 kronor. De nya avdelningarna skulle utgöras dels av en skolhemsbyggnad med 20 platser, i vilken byggnad även skulle inrymmas en gymnastiksal, dels av en byggnad, innehållande en observationsavdelning med 8 platser samt en sjuk- och isoleringsavdelning med likaledes 8 platser.

I dessa avdelningar skulle vårdas flickor av samma slag, som i skyddshemmets dittillsvarande avdelningar. Vidare skulle bland annat uppföras vaktmästarbostad och vissa uthus. Byggnaderna skulle uppföras i närheten av de tidigare skyddshemsfastigheterna.

Över framställningen avgåvos *utlåtanden* av medicinalstyrelsen efter hörande av inspektören för sinnesslövrården, av byggnadsstyrelsen, av statens inspektör för fattigvård och barnavård samt skyddshemsinspektören ävensom av statskontoret.

Medicinalstyrelsen anslöt sig i sitt yttrande till vissa av inspektören för sinnesslövrården framställda anmärkningar beträffande de föreslagna utrymmenas storlek och nybyggnadernas sanitära utrustning.

Byggnadsstyrelsen förklarade bland annat, att byggnadskostnaderna vore för knappt beräknade och borde höjas med 10 procent.

Härefter hemställde stadsmissionen under hand, att lånebeloppet måtte höjas till 360,000 kronor.

I *propositionen den 26 februari 1937, nr 177*, hemställde Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte medgiva, att för inrättande av nya avdelningar vid ifrågavarande skyddshem måtte av statsmedel beviljas lån till stadsmissionen å 360,000 kronor, därvid lånet skulle utgå med 180,000 kronor under budgetåret 1937/38 och 180,000 kronor under budgetåret 1938/39. Statslånet, som skulle vara räntefritt och utlämnas mot viss inteckningssäkerhet, skulle i enlighet med den av stadsmissionen angivna planen användas för inköp av för de nya avdelningarna erforderlig mark, för utförande av de avsedda byggnadsarbetena, för inköp av inventarier och för framdragande av ledningar m. m. I propositionen förutsatte föredragande departementschefen, att vid byggnadsförslagets slutliga utformande all tillbörlig hänsyn skulle tagas till de av inspektören för sinnesslövrården med instämmande av medicinalstyrelsen framställda anmärkningarna. I propositionen räknades med att det äskade lånebeloppet av 360,000 kronor skulle bli tillräckligt för bestridande av samtliga ifrågavarande kostnader.

Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts hemställan i ämnet (riksdagens skrivelse nr 400).

För lån till Stockholms stadsmission för inrättande av nämnda avdelningar har i anslutning härtill, dels 1937 års riksdag bland utgifter för kapitalökning, fonden för låneunderstöd för budgetåret 1937/38 anvisat ett reservationsanslag av 180,000 kronor, dels ock 1938 års riksdag, å kapitalbudgeten, fonden för låneunderstöd, för budgetåret 1938/39 anvisat ett reservationsanslag av likaledes 180,000 kronor.

Den 31 mars 1938 har Kungl. Maj:t fastställt avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt stadsmissionen, avseende verksamheten vid ifrågavarande skyddshem. Detta avtal innehåller bland annat följande bestämmelser.

1. Stadsmissionen förbinder sig att från och med den 1 januari 1938 å sitt å fastigheterna 0.080 mantal Edesta nr 3 litt. Cd (3^e) samt 0.035 mantal Edesta nr 3 litt. Ce (3°) i Vårdinge socken av Stockholms län inrättade skyddshem Skarvik-Tallåsen bedriva skyddshemsverksamhet samt att där

i två förläggningar, vardera avsedd för 25 elever, mottaga högst 50 sådana själsligt abnorma eller kroppsligt sjuka flickor, som enligt bestämmelserna i Kungl. Maj:ts stadga för skyddshemmen finnas böra överlämnas till skyddshemmet.

2. Stadsmissionen åtager sig vidare att i omedelbar närhet av nämnda fastigheter — å plats och enligt plan, som Kungl. Maj:t för ändamålet godkänner — uppföra dels en skolhemsbyggnad med 20 platser, dels en byggnad, inrymmande en observationsavdelning med 8 platser samt en sjuk- och isoleringsavdelning med likaledes 8 platser, dels ock vaktmästarebostad och uthus samt i förstnämnda två byggnader mottaga och vårda sådana för skyddsuppfostran omhändertagna flickor, som avses i punkten 1.

Därjämte förbinder sig stadsmissionen att förse en å Edesta lanthems fastighet för skyddshemmets och lanthemmets gemensamma behov uppförd tvättstuga med erforderliga maskinella anordningar.

Stadsmissionen förbinder sig jämväl att, intill dess det nya skolhemmet kan tagas i bruk, upprätthålla det skolhem, som provisoriskt anordnats i barnkolonbyggnaden vid Edesta och det därinvid belägna vilohemmet, och att i detta skolhem mottaga högst 20 sådana flickor, som avses i punkten 1.

3. För inköp av erforderlig mark för de i punkten 2, första stycket, avsedda byggnaderna, för utförande av ifrågavarande byggnadsarbeten samt för vissa kostnader för inredning av byggnaderna, för inköp av inventarier, för framdragande av ledningar m. m. erhåller stadsmissionen ett räntefritt lån av statsmedel å 360,000 kronor.

Gemensam säkerhet för detta lån ävensom för de statslån å tillhopa 245,000 kronor, som stadsmissionen jämlikt avtal den 26 november 1926 och den 3 juli 1930 mellan Kungl. Maj:t och kronan samt stadsmissionen ävensom enligt Kungl. Maj:ts beslut den 18 mars 1932 erhållit mot säkerhet av in-teckningar till samma belopp i de under punkten 1 omförmälda fastigheterna, skall utgöras av *dels* nyssnämnda in-teckningar å tillhopa 245,000 kronor, *dels ock* utav stadsmissionen lämnade nya in-teckningar å 360,000 kronor, vilka senare in-teckningar skola gälla med bästa förmånsrätt i den eller de fastigheter, varå de i detta avtal omförmälda nybyggnaderna komma att uppföras.

För det nya lånets uppbärande skola gälla följande bestämmelser:

a) Den ena hälften av lånet må, sedan omförmälda plan blivit av Kungl. Maj:t fastställd, lyftas mot avlämnande av stadsmissionens förbindelse å 180,000 kronor jämte in-teckningar å nämnda belopp i den eller de fastigheter, varå de i detta avtal omförmälda nybyggnaderna komma att uppföras.

b) Den andra hälften av lånet må efter ingången av budgetåret 1938/39 lyftas mot avlämnande av stadsmissionens förbindelse å ytterligare 180,000 kronor jämte in-teckningar å nämnda belopp i den eller de fastigheter, varom förmåles under a).

4. För underhåll av skyddshemmets byggnader erhåller stadsmissionen av statsmedel ett årligt bidrag av två procent å byggnadernas värde. Detta värde skall därvid till en början beräknas till 240,000 kronor men skall, sedan de i punkten 2 omförmälda byggnadsarbetena verkställts samt avsynats och godkänts, från och med den dag socialstyrelsen närmare bestämmer beräknas till 559,500 kronor.

5. Stadsmissionen erhåller för varje i skyddshemmet fostrad samt för varje därifrån utackorderad eller villkorligt utskreven elev av vederbörande barnavårdsnämnd skyddshemsavgift och beklädnadsbidrag med belopp och i den ordning, som anges i 15 § skyddshemsstadgan, dock att skyddshemsavgift och beklädnadsbidrag icke av barnavårdsnämnden erläggas för elev, som omhändertagits för skyddsuppfostran i åldern 18—21 år.

6. Av staten erhåller stadsmissionen årligt statsbidrag enligt följande grunder:

a) För envar av de 50 platserna i de nuvarande för stadigvarande bruk avsedda skyddshemsbyggnaderna samt för envar av de 20 platserna i den nuvarande provisoriska skolhemsförläggningen utgår bidrag med 1,200 kronor.

b) Sedan sistnämnda förläggning nedlagts och det nya skolhemmet tagits i bruk skall — i stället för bidrag för de nedlagda platserna — för envar av de 20 platserna i det nya skolhemmet utgå bidrag med 1,200 kronor.

c) Efter färdigställandet av omförmälda observationsavdelning samt sjuk- och isoleringsavdelning skall för envar av sammanlagt 10 platser i dessa avdelningar utgå bidrag med 1,500 kronor.

d) Skulle under något år medeltalet i skyddshemmet fostrade elever överstiga 70 eller — sedan skyddshemmet på avsett sätt utvidgats — 80, utgår för det överskjutande elevantalet ett bidrag av 1,200 kronor för varje elev.

7. Utöver de under punkten 6 angivna statsbidragen skall för varje elev, som omhändertagits för skyddsuppfostran i åldern 18—21 år och som fostrats i skyddshemmet, utgå ett statsbidrag av 300 kronor för år. För varje sådan elev, som nyintagits, skall därjämte av statsmedel utgå ett beklädnadsbidrag av 200 kronor, dock att sistnämnda bidrag icke erlägges för elev, som överflyttats till skyddshemmet från annat skyddshem.

8. För utackorderad och för villkorligt utskreven elev skall utgå ersättning enligt följande grunder:

a) För elev, som omhändertagits för skyddsuppfostran före fyllda 18 år, äger stadsmissionen att av statsmedel uppbära ersättning med det belopp, varmed skyddshemmets kostnader överstigit den stadgade skyddshemsavgiften, dock att sammanlagda beloppet av skyddshemsavgift och sådan ersättning i intet fall får överstiga 600 kronor för år.

b) För elev, som omhändertagits för skyddsuppfostran i åldern 18—21 år, äger stadsmissionen att av statsmedel uppbära ersättning för skyddshemmets kostnader, dock högst 600 kronor för år.

18. Därest detta avtal upphör att gälla utan att nytt avtal träffats mellan staten och stadsmissionen rörande användningen av de till skyddshemmet hörande byggnaderna och de fastigheter, varå de äro uppförda, skola följande bestämmelser lända till efterrättelse:

a) De statslån å tillhopa 255,000 kronor, som stadsmissionen erhållit jämlikt av Kungl. Maj:t genom beslut den 26 november 1926, den 1 juni 1928 och den 3 juli 1930 fastställda avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt stadsmissionen, ävensom det statslån å 360,000 kronor, som stadsmissionen erhåller enligt nu förevarande avtal, skola av stadsmissionen återgäldas inom tre år efter detta avtals upphörande, dock att, därest avtalet upphör av den anledningen att stadsmissionen icke uppfyllt sina förpliktelser länen skola återbetalas omedelbart efter avtalstidens slut.

b) Staten skall, om stadsmissionen så fordrar, vara skyldig att *antingen* mot skälig ersättning övertaga skyddshemmets fastigheter med alla dit hörande byggnader och inventarier under villkor att de å statslånen utfärdade förbindelserna jämte till säkerhet därför lämnade inteckningar, vederbörligen dödade, återställas samt fastigheterna icke besväras av annan inteckning, *eller ock* ersätta stadsmissionen för de efter skyddshemmets inrättande anordnades än med statsmedel därå enligt av Kungl. Maj:t godkända ritningar verkställa om- eller tillbyggnadsarbeten eller i samråd med och efter godkännande av skyddshemsinspektören eller annan av Kungl. Maj:t utsedd representant för staten nedlagda förbättringar.

Kan överenskommelse icke träffas om beloppet av sådan ersättning, som i

nästföregående stycke avses, skall beloppet bestämmas av tre gode män i den ordning lagen om skiljemän föreskriver. Därest staten övertager skyddshemmets fastigheter, skall emellertid ersättning utgå med ett belopp minst motsvarande summan av dels de under a) omförmälda stadslånen, dels ock vad stadsmissionen av egna medel använt för skyddshemmets inrättande eller för verkställande å detsamma av om- eller tillbyggnadsarbeten eller för därå nedlagda förbättringar, allt under förutsättning att arbetena verkställts enligt av Kungl. Maj:t godkända ritningar eller i samråd med och efter godkännade av skyddshemsinspektören eller annan av Kungl. Maj:t utsedd representant.

Genom beslut den 30 juni 1938 har *Kungl. Maj:t* efter hörande av byggnadsstyrelsen och socialstyrelsen godkänt plan för de nya byggnadsarbetena. Enligt denna plan skulle i stället för den i avtalet avsedda skolhemsbyggnaden, vilken enligt de ursprungliga beräkningarna varit avsedd att innehålla såväl förläggningslokaler för skoleleverna som ock gymnastik- och skollokaler, uppföras två olika byggnader, därav den ena — skolhemsbyggnaden — skulle innehålla själva elevföreläggningen och den andra skulle vara avsedd för gymnastik- och skolsalar m. m. Även i övrigt innebar den fastställda planen — på sätt närmare framgår av det följande — vissa jämkningar i förhållande till de preliminära förslag i ämnet, som tidigare utarbetats.

I en till Kungl. Maj:t ingiven den 23 november 1938 dagtecknad skrift har nu *Stockholms stadsmission* anhållit om ytterligare statslån för uppförande av ifrågakvarande nya avdelningar. Stadsmissionen har däri anfört i huvudsak följande.

Enligt beslut av 1937 års riksdag hade stadsmissionen tillerkänts ett lån av 360,000 kronor för anordnande av nya avdelningar vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen. Vid fastställandet av nämnda lånebelopp hade man utgått från att beloppet skulle förslå till bestridande av de med anordnandet förenade utgifterna. Sedan nu den slutliga byggnadsplanen fastställts, hade stadsmissionen funnit, att kostnaderna måste uppskattas till ett belopp, som med omkring 130,000 kronor överstege det tidigare beräknade utgiftsbeloppet.

Anledningen härtill vore till huvudsaklig del den, att kostnaderna i det preliminära förslaget beräknats för lågt. Stadsmissionen ville erinra, att byggnadsstyrelsen i sitt i anledning av stadsmissionens tidigare framställning afgivna yttrande förklarat, att de beräknade kostnaderna borde höjas med 10 procent. Sedan dess hade väsentliga kostnadsstegringar inträffat inom byggnadsfacket, vilka stegringar kunde beräknas till omkring 20 procent.

Emellertid berodde utgiftsökningen till en del även på andra omständigheter.

Sålunda hade med anledning av anmärkningar, som av medicinalstyrelsen framförts mot det preliminära förslaget, i det slutliga förslaget vissa utrymmen utvidgats och den sanitära utrustningen förbättrats, vilket medförde ökade kostnader.

Vidare hade det visat sig, att gymnastiksalen, som erfordrades ej blott för det nya skolhemmet utan för hela skyddshemsanläggningen måste erhålla helt andra proportioner än som ursprungligen avsetts och helst borde helt lösgöras från skolhemsbyggnaden. I det förslag, som fastställts, hade därför upptagits en särskild byggnad för skola samt gymnastik- och samlings-sal. I denna byggnad hade även inrymts ett skolkök, varigenom ett länge känt behov skulle tillgodoses.

På grund av de förbättrade arbets- och samlingslokalerna, som erhöles vid uppförande av nyssnämnda byggnad, kunde skolhemmet, som ursprungligen blott beräknats för 20 elever, enligt det nya förslaget utan svårighet mottaga 25 elever. Detta måste anses vara en stor fördel, då efterfrågan på platser vore mycket stor och det icke vore tillfyllest med 20 platser.

Genom att ett särskilt gymnastik- och skolhus skulle uppföras utanför skolhemmet och genom att den byggnad, som skulle inrymma observationsavdelningen samt sjuk- och isoleringsavdelningen, måste förläggas å annan plats än som ursprungligen avsetts, uppstode väsentligt ökade kostnader för yttre ledningar m. m.

Även inventarietrustningen komme att bliva kostsammare än enligt det ursprungliga förslaget.

Slutligen hade stadsmissionen nu bland kostnaderna upptagit arvode till arkitekt och byggnadskontrollant samt kostnader för tomtavsöndring och uttagande av inteckningar. Dyliga kostnader hade i det preliminära förslaget av förbiseende icke medtagits.

På grund av det anförda har stadsmissionen hemställt, att stadsmissionen för att bliva i tillfälle att fullfölja de planerade utvidgningarna måtte erhålla ytterligare ett räntefritt lån å 130,000 kronor.

Stadsmissionen anmärker i detta sammanhang, att det markområde, som enligt den slutliga förlägningsplanen komme att ställas till de nya avdelningarnas förfogande skulle bliva ungefär dubbelt så stort som det ursprungligen avsedda och att därigenom skyddshemmet skulle erhålla ny värdefull åkerjord.

Stadsmissionen hänvisar vidare till följande sammanställning av de beräknade kostnaderna för skyddshemmets utvidgning.

	Kronor
Skolhemsbyggnaden	135,000
Gymnastik- och skolhus	68,000
Upptagnings- och isoleringsavdelning	120,000
Installation av värme	53,000
Elektrisk installation	9,000
Andelar i elektrisk distributionsförening och yttre ljusledningar	7,000
Yttre vatten- och avloppsledningar	12,000
Telefonledningar	1,000
Arkitektarvode	10,000
Kontrollarvode	3,500
Inteckningslösen	1,200
Inventarier, armatur m. m.	40,000
Vaktmästarbostad	9,000
Tomtområde	7,000
Inhägnader	2,500
Oförutsedda merkostnader	12 000
	Summa kronor 490,200

Över förevarande framställning hava utlåtanden avgivits av socialstyrelsen den 30 november 1938, av byggnadsstyrelsen den 17 januari 1939 och av statskontoret den 9 februari 1939.

Socialstyrelsen har i ämnet uttalat sig på i huvudsak följande sätt.

Utarbetandet av föreliggande byggnadsprogram hade såväl med avseende på ritningar för varje avdelning som dessas placering å tomtområdet skett i samråd med skyddshemsinspektören, varvid så vitt möjligt samma principer följts, som tillämpats vid planläggning av de nya statliga skyddshemmen. Skolhemsavdelningen hade planerats så, att utöver det ursprungligen beräknade antalet sovplatser ytterligare fem eller sex sådana kunde utvinnas och omkring 25 elever mottagas. Då den högre beläggningen kunde antagas i regel bliva rådande, hade det befunnits lämpligt, att något utöka övriga utrymmen inom avdelningen. Gymnastik- och skolsalar skulle enligt stadsmissionens ursprungliga förslag vara belägna inom skolhemsbyggnaden. Då de emellertid skulle utnyttjas av samtliga till skyddshemmet hörande förläggningar, hade det befunnits nödvändigt att förlägga dem så centralt som möjligt och i en särskild byggnad. Därigenom vunnes även den fördelen, att skolhems eleverna vid erhållande av undervisning finge vistas i lokaler helt skilda från förläggningen. Gymnastiksalens storlek hade något ökats, för att salen under vinterhalvåret skulle kunna användas ej blott för gymnastik utan även för annan fritidssysselsättning. Dessutom skulle den tjänstgöra som samlingslokal för samtliga till ett 70-tal uppgående elever. I enlighet med stadsmissionens önskemål hade i denna byggnad inrymts även en skolköksavdelning. Inrättandet av en dylik avdelning syntes väl motiverat med hänsyn till att en stor del av eleverna placerades i sådant förvärsarbete, att de borde erhålla undervisning i matlagning. Vid bestämmande av de olika byggnadernas placering måste särskild hänsyn tagas till att upptagnings- och isoleringsavdelningen finge ett så avskilt läge som möjligt i förhållande till andra byggnader, varför ett större markområde än ursprungligen beräknats bleve behövt.

Socialstyrelsen, som tidigare tillstyrkt stadsmissionens framställning om godkännande av plan för byggnaderna enligt ritningar, i vilka förenämnda ändringar redan intagits, funne desamma väl motiverade. Styrelsen ville framhålla, att behovet av platser för den elevgrupp, som mottoges vid skyddshemmet, vore synnerligen trängande, varför det vore av största vikt, att de nya avdelningarna snarast komme till stånd.

Angående skäligheten av det av stadsmissionen utöver redan beviljat lån nu begärda beloppet ansåge sig styrelsen ej kunna göra något uttalande men tillstyrkte, att nödiga medel för arbetenas utförande enligt den av Kungl. Maj:t godkända planen beviljades stadsmissionen samt att arbetena snarast måtte få igångsättas.

Byggnadsstyrelsen förklarar, att styrelsen icke hade något att erinra mot det nu föreliggande utvidgade förslaget, vilket innebure flera avsevärda förbättringar i förhållande till det ursprungliga förslaget. Icke heller den nu beräknade kostnadssumman å 490,200 kronor har föranlett någon erinran från styrelsens sida.

Statskontoret uttalar, att, för den händelse stadsmissionens framställning komme att bifallas, såsom villkor för det nya lånebeloppets erhållande borde föreskrivas, att vederbörlig skuldförbindelse skulle utfärdas å beloppet samt att de inteckningar å 245,000 kronor med bästa rätt i fastigheterna Edesta 3° och 3°, som hypotiserats för stadsmissionen tidigare beviljade lån, ävensom inteckningar med bästa rätt gällande ett belopp av (360,000 + 130,000) 490,000 kronor och meddelade i den eller de fastigheter, varå de nya byggnaderna komme att uppföras, skulle utgöra gemensam säkerhet såväl för

förberörda äldre lån som ock för lånet å 490,000 kronor. Därjämte borde föreskrifterna under punkt 18 i avtalet den 31 mars 1938 göras tillämpliga å hela det nya lånet.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att kostnaderna för inrättande av de nya avdelningarna vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen nu uppskattats till avsevärt högre belopp än det tidigare beräknade. De viktigaste orsakerna härtill äro dels att kostnaderna från början beräknats i underkant, dels ock den betydande prisstegring, som inom byggnadsindustrien ägt rum efter den tid, då de ursprungliga kostnadskalkylerna uppgjordes. En mindre del av kostnadsökningen är emellertid att hänföra till den omständigheten att vissa jämkningar i den ursprungliga byggnadsplanen vidtagits.

Då behovet av en utvidgning av ifrågavarande skyddshem, som är det enda i sitt slag i riket, är synnerligen stort, synes det mig angeläget, att de nya avdelningarna vid skyddshemmet snarast möjligt komma till stånd. Det torde ock vara uppenbart, att därvid byggnadsarbetena böra komma till utförande enligt den av Kungl. Maj:t godkända planen, vilken i förhållande till tidigare förslag företer väsentliga förbättringar och vars realiserande bland annat skulle medföra den fördelen, att antalet elever i de nya avdelningarna, som förut beräknats till 20, skulle kunna utökas till 25.

Då kostnaderna för anordnandet av de planerade avdelningarna nu torde böra uppskattas till i runt tal 490,000 kronor och tidigare för ändamålet anvisats 360,000 kronor, lärer det med hänsyn till det anförda bliva nödvändigt, att för ändamålet ställa till stadsmissionens förfogande ett belopp av ytterligare 130,000 kronor. Beloppet bör — liksom de tidigare anvisade medlen — lämnas stadsmissionen i form av ett räntefritt lån. För ändamålet bör för nästa budgetår å kapitalbudgeten upptagas ett reservationsanslag av 130,000 kronor. Anslaget torde nu få anvisas samt tills vidare redovisas under fonden för låneunderstöd, där det torde upptagas under rubriken lån till Stockholms stadsmission för inrättande vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen av nya avdelningar.

Vad angår villkoren för åtnjutande av det nya lånet ansluter jag mig till vad statskontoret i ämnet föreslagit. Därest lånet beviljas, måste uppenbarligen nytt avtal slutas mellan Kungl. Maj:t och kronan samt stadsmissionen. I detta avtal får bland annat beaktas den ytterligare utvidgning av platsantalet vid skolhemmet, som nu är avsedd att komma till stånd. För de 5 nya platserna därstädes bör givetvis utgå årligt statsbidrag enligt samma grunder, som bestämts för de förut planerade 20 skolhemsplatserna. Att märka är vidare, att enligt gällande avtal stadsmissionen för underhåll av skyddshemmets byggnader erhåller ett årligt bidrag av två procent å byggnadernas värde. Detta värde är för närvarande beräknat till 240,000 kronor men är enligt avtalet avsett att efter tillkomsten av de nya avdelningarna höjas till 559,500 kronor. Det förefaller sannolikt att, därest det nu förordade lånet å 130,000 kronor beviljas, i det nya avtalet måste företagas en icke oväsentlig höjning av det byggnadsvärde, som skall gälla efter det skyddshemmet på

Departements-
chefen.

avsett sätt utvidgats. Beloppet av nämnda värde torde efter utredning i ämnet få fastställas av Kungl. Maj:t.

Ifrågavarande höjning av platsantalet och av byggnadernas värde kommer att i sinom tid medföra en viss merbelastning å anslaget till bidrag till icke statliga skyddshem. För nästa budgetår är dock icke att räkna med ökade utgifter i berörda hänseende.

Lån till Stockholms kyrkliga skyddshemsförening för utförande av en vattenanläggning vid skyddshemmet Hornö.

Stockholms kyrkliga skyddshemsförening har sedan åtskilliga år å sitt skyddshem Hornö i Uppsala län bedrivit skyddshemsverksamhet för flickor. För inrättande och utvidgning av skyddshemmet har föreningen jämlikt beslut av 1928 och 1930 års riksdagar erhållit lån å tillhoppa 182,000 kronor mot säkerhet av inteckningar i skyddshemsfastigheten å sammanlagt nämnda belopp.

Vidare har på därom av Kungl. Maj:t gjord framställning 1938 års riksdag till lån till föreningen för om- och nybyggnadsarbeten m. m. vid skyddshemmet för budgetåret 1938/39 å kapitalbudgeten, fonden för låneunderstöd, anvisat ett reservationsanslag av 125,100 kronor.

I anledning härav har *Kungl. Maj:t* — som jämlikt brev den 11 februari 1938 fastställt avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt föreningen rörande verksamheten vid skyddshemmet — *den 27 maj 1938 fastställt avtal* mellan Kungl. Maj:t och kronan samt föreningen att gälla såsom tillägg till förstnämnda avtal. Avtalet av den 27 maj 1938 innehåller bland annat följande bestämmelser.

1. Föreningen åtager sig att å sitt å fastigheten $\frac{1}{4}$ mantal Hornö nr 1 med undantag för avsondrade områden (Hornö 1¹) i Vallby socken av Uppsala län inrättade skyddshem — Hornö hemskola — enligt plan, som av Kungl. Maj:t för ändamålet godkännes, verkställa erforderliga om- och tillbyggnadsarbeten, bestående i huvudsak av reparation och förändring av huvudbyggnaden, tillbyggnad till densamma, uppförande av ny stallbyggnad, reparation av tvättstuga, loge och garage, ävensom utföra vissa dräneringsarbeten.

2. För utförande av förenämnda arbeten erhåller föreningen — utöver de lån å tillhoppa 182,000 kronor, som tilldelats föreningen jämlikt av Kungl. Maj:t genom beslut den 24 november 1928 och den 3 juli 1930 fastställda avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan samt föreningen — ytterligare ett lån av statsmedel å 125,100 kronor mot säkerhet av inteckningar i fastigheten å lånesumman med förmånsrätt näst efter de i fastigheten till säkerhet för statens fordran för tidigare lån beviljade inteckningarna å tillhoppa 182,000 kronor.

Samtliga nu omförmälda inteckningar å tillhoppa 307,100 kronor skola emellertid utgöra gemensam säkerhet för de av staten till föreningen beviljade lånen å sistnämnda belopp.

3. Lånebeloppet — 125,100 kronor — må, sedan omförmälda plan blivit av Kungl. Maj:t godkänd, lyftas mot avlämnande av föreningens förbindelse å beloppet jämte nyss avsedda inteckningar.

4. Lånet skall vara räntefritt.

7. Därest detta avtal upphör att gälla utan att nytt avtal träffas mellan

staten och föreningen rörande användningen av de till skyddshemmet hörande byggnaderna och den fastighet, varå de äro uppförda, skall omfördä låån å 125,100 kronor av föreningen återgåldas inom tre år efter avtalets upphörande, dock att därest avtalet upphör av den anledningen att föreningen icke uppfyller sina förpliktelser, lånet skall återbetalas omedelbart efter avtalstidens slut.

I en till Kungl. Maj:t ingiven den 30 september 1938 dagtecknad skrift har *Stockholms kyrkliga skyddshemsförening* gjort viss framställning angående ny vattenanläggning vid skyddshemmet. Föreningen har däri anfört bland annat.

Vid föreningens styrelsesammanträde den 31 maj 1938 hade anmålts, att den å skyddshemmet befintliga brunnen lämnade mindre gott vatten och att det kunde befaras, att vissa sjukdomsfall, som inträffat bland hemmets lärarinnor och elever härledde sig från användningen av detta vatten. Vid en därefter verkställd teknisk undersökning hade konstaterats, att vattnet vore i det närmaste hälsofarligt.

Med anledning därav hade verkställts utredning rörande möjligheterna att erhålla vatten från annat håll. Därvid hade det visat sig, att lämpligt vatten blott kunde erhållas genom upptagande av en ny brunn, belägen på ett avstånd av 200 meter från hemmets huvudbyggnad. Kostnaderna för brunnens iordningställande kunde beräknas till 800 kronor. Därtill komme emellertid omkring 2,800 kronor för anläggande av ett avhärdningsfilter för varmvatten och värme, omkring 2,200 kronor för anskaffande av ett rum invid brunnen för vattenbassäng, hydroforer m. m. samt omkring 200 kronor för oförutsedda utgifter. De sammanlagda kostnaderna för den erforderliga vattenanläggningen kunde alltså uppskattas till 6,000 kronor.

Föreningen förfogade icke över några medel för bestridande av kostnaderna för ifrågavarande anläggning, men det kunde tänkas att någon del av det av 1938 års riksdag för om- och tillbyggnadsarbeten m. m. vid skyddshemmet anvisade lånebeloppet av 125,100 kronor skulle kunna användas för ändamålet.

På grund härav har föreningen hemställt dels om bemyndigande att utföra ifrågavarande vattenanläggning, dels att för ändamålet erforderliga medel måtte få utgå från nyssnämnda lånebelopp av 125,100 kronor eller att, i den mån detta icke låte sig göra, särskilda lånemedel måtte härför ställas till föreningens förfogande.

Socialstyrelsen, som avgivit utlåtande i ämnet den 16 november 1938, anför däri följande.

Styrelsen hade med anledning av framställningen införskaffat yttrande från doktor Harald Huss, vilken efter undersökning av det hittills använda vattnet vid skyddshemmet förklarar, att detsamma innehölle betänkliga föroreningar och därför icke borde begagnas såsom dricks- och hushållsvatten.

Styrelsen funne det ådagalagt, att skyddshemmet vore i omedelbart behov av en tidsenlig vattenanläggning. Detta behov vore så mycket angelägnare som vid skyddshemmet finnes en mödraavdelning, vilken hade sig anförtrodd vården av spädbarn och nyblivna mödrar.

Då föreningen saknade möjlighet att av egna medel bestrida kostnaderna för en sådan anläggning, ville styrelsen förorda, att erforderliga lånemedel ställdes till föreningens förfogande.

Föreningen hade anhållit att, därest lånemedel skulle beviljas, dessa i första hand måtte få utgå ur de för om- och nybyggnader m. m. vid hemmet

senast beviljade medlen. Styrelsen funne sig icke kunna förorda denna ordning för medlens tillhandahållande. Då nämnda ombyggnadsarbeten, vilka bland annat innefattade förstärkning av grunden till en äldre byggnad, ännu endast vore påbörjade och då kostnaderna för arbeten av denna art svårligen torde kunna med någon tillförlitlighet beräknas förrän vid en mera framskriden tidpunkt, vore det nämligen för närvarande omöjligt att avgöra, huruvida över huvud taget något överskott komme att uppstå å dessa lånemedel.

Styrelsen funne det därför mest ändamålsenligt, att särskilda lånemedel ställdes till föreningens förfogande för utförande av ifrågavarande arbeten, och ville styrelsen i sådant avseende förorda ett belopp av 6,000 kronor.

I ett den 11 januari 1939 avgivet utlåtande förklarar *byggnadsstyrelsen*, att styrelsen, som icke hade något att erinra beträffande den till 6,000 kronor beräknade kostnaden för här avsedda vattenanläggning, anslöte sig till vad socialstyrelsen i ärendet anført.

Statskontoret, som avgivit utlåtande över framställningen den 27 januari 1939, yttrar sig på följande sätt.

Den föreslagna vattenanläggningen vid Stockholms kyrkliga skyddshemsförenings hemskola å Hornö syntes vara av behovet oundgängligen påkallad.

Då föreningen saknade möjlighet att av egna medel bekosta anläggningen, torde föreningen böra för ändamålet erhålla understöd av statsmedel, lämpligen i form av räntefritt lån å erforderligt belopp, 6,000 kronor. Av skäl, som av socialstyrelsen anförts, syntes man icke kunna med säkerhet räkna med att kostnaderna för anläggningen skulle kunna bestridas av överskott å föreningens tidigare beviljade lånemedel, varför föreningen torde böra erhålla ett särskilt lån för utförande av anläggningen ifråga.

Såsom villkor för lånets erhållande syntes böra föreskrivas, att som säkerhet för detsamma skulle ställas in-teckning i skyddshemsfastigheten $\frac{1}{4}$ mantal Hornö nr 1 med undantag för avsöndrade områden (Hornö 1¹) i Vallby socken av Uppsala län å lånesumman med förmånsrätt näst efter de i fastigheten till säkerhet för statens fordran för tidigare lån beviljade in-teckningarna å tillhopa 307,100 kronor. Därjämte borde uppställas som villkor, att samtliga nu nämnda in-teckningar å sammanlagt 313,100 kronor skulle utgöra gemensam säkerhet för de av staten beviljade lånen å sistnämnda belopp. Vidare syntes böra föreskrivas, att jämväl nu ifrågavarande lån av 6,000 kronor skulle återgäldas, därest de avtal rörande verksamheten vid Hornö, som den 11 februari och den 27 maj 1938 träffats mellan Kunql. Maj:t och kronan samt föreningen, skulle upphöra att gälla.

Departements-
chefen.

I betraktande av de hygieniska risker, som äro förknippade med den nuvarande vattenförsörjningen vid Hornö skyddshem, synes det mig ligga i öppen dag, att den av Stockholms kyrkliga skyddshemsförening, i egenskap av hemmets ägare, föreslagna vattenanläggningen bör, så snart sig göra låter, komma till utförande. Kostnaderna för anläggningens verkställande torde kunna uppskattas till 6,000 kronor.

Då föreningen icke av egna medel kan bestrida dessa kostnader och utgifterna icke heller lämpligen böra gäldas från det anslag, som jämlikt 1938 års riksdagsbeslut såsom räntefritt lån ställts till föreningens förfogande, får jag i likhet med de hörda myndigheterna förorda, att föreningen för nu ifrågavarande ändamål tilldelas ett särskilt lån av 6,000 kronor. Lånet bör vara

räntefritt och för detsamma böra gälla de villkor rörande in-teckningssäkerhet m. m., som av statskontoret förordats.

För gäldande av nämnda lån torde för nästa budgetår böra anvisas ett reservationsanslag av 6,000 kronor. Anslaget torde nu få anvisas samt tills vidare redovisas under fonden för låneunderstöd, där det lärer kunna upptagas under rubriken lån till Stockholms kyrkliga skyddshemsförening för utförande av en vattenanläggning vid skyddshemmet Hornö.

Hemställan.

Under åberopande av vad jag i det föregående i skilda hänseenden anført, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I) till *Bidrag till driften av icke statliga skyddshem* för budgetåret 1939/40 under femte huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 860,000;

II) för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten, fonden för låneunderstöd, anvisa

a) till *Lån till Stockholms stadsmission för inrättande vid skyddshemmet Skarvik-Tallåsen av nya avdelningar* ett *reservationsanslag* av kronor 130,000 och

b) till *Lån till Stockholms kyrkliga skyddshemsförening för utförande av en vattenanläggning vid skyddshemmet Hornö* ett *reservationsanslag* av kronor 6,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils-Sture Lindqvist.